

**Självständigt arbete (examensarbete), 15 hp, för Förskollärarytbildning
Utbildningsvetenskap
HT 2018
Fakulteten för lärarutbildning**

Har relationen någon betydelse?

En studie om föräldrars möjlighet till inflytande i förskolan.

Frida Andersson & Sarah Martinsson

Författare

Frida Andersson & Sarah Martinsson

Titel

Har relationen någon betydelse?
En studie om föräldrars inflytande i förskolan

Engelsk titel

Does the relationship matter?
A study on parents' ability to influence in preschool

Handledare

Lisa Finné Persson

Examinator

Eva Borgfeldt

Sammanfattning

Studiens syfte är att undersöka hur föräldrar upplever sitt inflytande i förskolan och om relationen till förskolepersonalen påverkar föräldrars möjlighet till inflytande. Syftet är också att undersöka på vilket sätt föräldrar kan påverka i förskoleverksamheten och vad en sådan påverkan består i. För att komma åt syftet utfördes en kvalitativ individuell semistrukturerad intervjuundersökning, detta gjordes på föräldrar som har barn i förskoleverksamheten. Den teoretiska utgångspunkten i arbetet har varit relationell pedagogik, där vi behandlat tre begrepp: interpersonella relationer, punktuella- och det relationella perspektivet. Resultatet visar att majoriteten av föräldrarna hade en god relation till förskolepersonalen. Det alla föräldrar hade gemensamt var att de ansåg att föräldrar ska ha mer inflytande i förskolan, samtidigt som föräldrarna beskrev att de förstod att förskolepersonalen har riktlinjer och begränsningar att följa. Utifrån vår sammanställning har vi sett att ett fåtal föräldrar svarade att de inte har mycket inflytande på förskolan, några svarade att de hade inflytande till viss del och en förälder svarade att hon var nöjd med sitt inflytande i förskoleverksamheten. Som en slutsats har studien visat att den som inte hade en god relation också hade ett sämre inflytande i förskoleverksamheten.

Ämnesord

Inflytande, påverkan, relationell pedagogik, föräldrar, förskoleverksamheten, interpersonella relationer

Förord

Till att börja med vill vi tacka våra respondenter som tog sig tid till att svara på vår intervju. Svaren gjorde vårt arbete möjligt och har gett oss ett större perspektiv i föräldrars tankar kring inflytande och relationens betydelse till förskolepersonalen.

Tack till vår handledare Lisa Finné Persson som har funnits där för oss när vi kört fast eller när vägledning behövts. Lisa har varit generös med tid och engagemang vilket har uppskattats stort.

Agnes Johansson och Elicia Lindskoug är två medstudenter vi gärna vill tacka, de har livat upp stämningen när vi känt oss nere i skrivprocessen.

Slutligen tackar vi varandra för ett gott samarbete i både med- och motgång.

Tack!

Sarah Martinsson

Frida Andersson

Kristianstad HT2018

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	6
1.1. FÖRSKOLANS UPPDRAG	7
2. SYFTE & FORSKNINGSPRÅG	8
3. LITTERATURBAKGRUND – FORSKNINGÖVERSIKT	9
3.1. HISTORISKT PERSPEKTIV	9
3.2. DEN NYA GENERATIONEN	9
3.3. FÖRÄLDRAKONTAKTEN	10
3.4. INFLYTANDE OCH ANSVAR	11
3.5. DET ÄR ÄNDÅ JAG SOM ÄR PEDAGOGEN	12
4. TEORETISK UTGÅNGSPUNKT	14
4.1. RELATIONELL PEDAGOGIK	14
4.2. INTERPERSONELLA RELATIONER	15
4.3. DET PUNKTUELLA OCH DET RELATIONELLA PERSPEKTIVET	15
5. VAL AV VETENSKAPLIG METOD	17
5.1. METODVAL	17
5.2. GENOMFÖRANDE	17
5.3. DATABEARBETNING	18
5.4. FORSKNINGSETISKA PRINCIPER	19
5.5. METODDISKUSSION	19
6. RESULTAT	21
6.1. FÖRÄLDRARS INFLYTANDE	21
6.2. RELATIONEN MELLAN FÖRÄLDRAR OCH FÖRSKOLEPERSONAL	22
6.3. PEDAGOGERS KOMPETENS	23
6.4. FÖRÄLDRARS MÖJLIGHET ATT PÅVERKA	23
6.5. SAMMANFATTNING AV RESULTAT	25
7. ANALYS	26
7.1. FÖRÄLDRARS INFLYTANDE	26
7.2. RELATIONEN MELLAN FÖRÄLDRAR OCH FÖRSKOLEPERSONAL	27
7.3. PEDAGOGERS KOMPETENS	28
7.4. FÖRÄLDRARS MÖJLIGHET ATT PÅVERKA	29
8. DISKUSSION	30
8.1. AVSLUTANDE DISKUSSION	34
8.2. FÖRSLAG TILL FORTSATT FORSKNING	34

9. REFERENSER.....	35
BILAGA 1	37
BILAGA 2	38

1. Inledning

Vad betyder egentligen begreppet föräldrainflytande? I Nationalencyklopedins ordbok beskrivs begreppet inflytande såsom möjlighet att påverka. Men vad får då föräldrar påverka i förskolan? Hur mycket kan och ska föräldrar påverka i förskolan? Ska föräldrar ha inflytande över en verksamhet där det finns personal som är utbildad för att ta ansvar för och utveckla densamma? (Sandberg & Vuorinen, 2007).

För att kunna ha ett gott inflytande i verksamheten har tankar väckts om relationen mellan förskolepersonal och föräldrar också måste vara god. Studien kommer därför utgå ifrån ett relationellt perspektiv där mötet mellan människor är i fokus. Om relationen mellan föräldrar och förskolepersonal är bra, får man då ett större inflytande i verksamheten?

Under vår verksamhetsförlagda utbildning uppfattade vi det som att föräldrar endast vill ta del av sina egna barns dag på förskolan. Föräldrarna vill gärna veta om de ätit, sovit, varit på toaletten samt hur barnen mått under dagen. Sandberg & Vuorinen (2007) bekräftar detta genom att i sin forskning skriva att fler föräldrar skulle uppskatta en rapporteringstavla. Här skulle de fått ta del av hur mycket barnet har ätit, sovit samt om barnet har haft avföring under dagen. På så sätt anser föräldrar att de får en större inblick i barnens vardag. Vår upplevelse är att föräldrar inte tar/får ta del av det pedagogiska i verksamheten som till exempel gruppstorlek och miljö utan endast det som handlar om deras eget/egna barns fysiska välbefinnande. Men av läroplanen fram går det att "Förskollärare ska ansvara för att ge föräldrarna möjligheter till delaktighet i verksamheten och att utöva inflytande över hur målen konkretiseras i den pedagogiska planeringen." (Skolverket 2016, s. 13).

Området är intressant att studera då begreppet inflytande kan tolkas och användas på flera olika sätt i förskoleverksamheten. Sandberg och Vuorinen (2007) menar att begreppet inflytande ges olika betydelser och det visar sig att föräldrar ofta ser på begreppen samverkan, samarbete, medverkan och inflytande som synonymmer. Inflytande utifrån föräldrarnas perspektiv kan då uppfattas på olika sätt, som till exempel att personalen lyssnar på föräldrarna till att föräldrar kan påverka inriktningen inom förskoleverksamheten. Därför kommer vi i vår studie att undersöka om hur föräldrar upplever sitt inflytande i förskolan, sin möjlighet att påverka förskoleverksamheten samt relationen till personalen. Under arbetsprocessen har det upptäckts

att det till stor del är äldre forskning som finns att hitta, därför känns det ännu viktigare att forska om just föräldrars inflytande då det är en viktig aspekt i förskoleverksamheten.

1.1. Förskolans uppdrag

I studien kommer det att diskuteras och analyseras om föräldrars inflytande, påverkan i förskolan samt deras relation till förskolepersonalen. Ämnet valdes på grund av att få en större inblick i detta då vi själva inte besitter någon erfarenhet utifrån föräldrars perspektiv. Men då studietiden snart är över och yrkesrollen ska intas är det intressant att få ett större perspektiv på hur föräldrar tänker kring inflytande i förskolan. Studien görs även för att få en syn på vad och hur mycket föräldrar kan påverka verksamheten. I läroplanen för förskolan (2016) står det inte hur föräldrars inflytande i förskolan ska gå till, inte heller vad föräldrar kan påverka. Men det finns riktlinjer i läroplanen som säger att:

Föräldrarna ska ha möjlighet att inom ramen för de nationella målen vara med och påverka verksamheten i förskolan. Att förskolan är tydlig i fråga om mål och innehåll är därför en förutsättning för barnens och föräldrarnas möjligheter till inflytande (Skolverket 2016, s. 13).

Av Skollagen framgår det att vårdnadshavare ska få möjlighet till inflytande i förskoleverksamheten, detta genom att det ska finnas ett eller flera forum för samråd med vårdnadshavare och barn. Samrådet ska innehålla frågor som behandlar enhetens verksamhet och sådant som kan ha betydelse för barn och vårdnadshavare (SFS 2010:800).

2. Syfte & forskningsfråga

Studiens syfte är att undersöka hur föräldrar upplever sitt inflytande i förskolan och om relationen till förskolepersonalen påverkar föräldrars möjlighet till inflytande. Syftet är också att undersöka på vilket sätt föräldrar upplever att de kan påverka förskoleverksamheten och vad en sådan påverkan består i? Arbetet kommer utgå ifrån tre forskningsfrågor:

- Hur uppfattar föräldrar möjligheten till inflytande i förskolan?
- Hur påverkas inflytandet av föräldrars relation till förskolepersonalen?
- Vad upplever föräldrar att de kan påverka respektive inte påverka i förskoleverksamheten?

3. Litteraturbakgrund – forskningsöversikt

I detta avsnitt presenteras vår forskningsöversikt. Det kommer att introduceras i olika underrubriker: *Historiskt perspektiv*, *Den nya generationen*, *Föräldrakontakten*, *Inflytande och ansvar* och *Det är ändå jag som är pedagogen*.

3.1. Historiskt perspektiv

Tallberg Broman (2009) tar upp att i ett historiskt perspektiv kan man tydligt se att 1900-talet innebar förändring när det kom till fördelning av ansvar för barns uppfostran och undervisning mellan hem och förskola. Under hela perioden av välfärdsstatlig uppbyggnad har ett större ansvar för barnets omsorg, fostran och utbildningen förts in i förskola och skola. I slutet av 1980-talet och under 1990-talet kom det en förändring, vilket innebar att föräldrars inflytande och ansvar började markeras allt mer tydligt. Historiskt sett har föräldrar haft lite att säga till om i förskolan och skolans värld men genom förändringar i skolans styrdokument har föräldrar nu lagstadgad rätt till inflytande och delaktighet i barnens förskola och skola. I skollagen framgår tydligt föräldrars rättigheter när det gäller inflytandet över barns utbildning (Harju & Tallberg Broman, 2013). Tallberg Broman (2009) beskriver att institutionerna behöver föräldrars inflytande för sin egen måluppfyllelse. Familjen liksom barnet, blir numera kategoriserade i en högre grad av kompetens och eget ansvar.

3.2. Den nya generationen

Sandberg och Vuorinen (2007) menar att relationen mellan hem och förskola påverkas av villkoren i arbetslivet. Idag finns det en stor grupp föräldrar som står utanför arbetsmarknaden samtidigt som arbetslivet har blivit mer krävande för dem som arbetar. Familjemönstret har förändrats i dagens samhälle och dessa kan förskolepersonalen uppleva som egendomliga och svåra att hantera. Den traditionella familjekonstellationen med mamma, pappa, och barn är idag utmanad då det idag är vanligare med andra konstellationer som är mer flexibla och instabila. Sandberg och Vuorinen (2007) framhåller att personalen kan känna sig osäkra på hur de ska förhålla sig till den nya generationen föräldrar och barn som de möter i förskolan idag. Relationer mellan förskola och hem har även ändrats på andra sätt. Idag är det fler välutbildade föräldrar som personalen möter. Föräldrar både vill och förväntas idag att utöva inflytande i och över verksamheten. I Läroplanen för förskolan framhålls även vikten av föräldrarnas delaktighet och inflytande i förskolan: "Förskollärare ska ansvara för att ge föräldrar

möjligheter till delaktighet i verksamheten och att utöva inflytande över hur målen konkretiseras i den pedagogiska planeringen” (Skolverket 2016, s.13).

3.3. Föräldrakontakten

Enligt Harju och Tallberg Broman (2013) är det viktigt att föräldrar får vara med och påverka och att det finns någon form av öppenhet mellan förskola och föräldrar. De beskriver även att det är väldigt olika vilken föräldra- och barngrupp man har under olika tidsperioder och bör då utgå ifrån vad föräldrarna tycker och hur de vill att verksamheten ska se ut för just deras barn. Harju och Tallberg Broman (2013) tar upp att föräldrars åsikt är viktig och att personalen ska lyssna på dem, på så sätt skapas förutsättningar för föräldrar att påverka förskoleverksamheten utan att ta ifrån ansvaret för den pedagogiska praktiken. Läroplanen för förskolan styrker Harju och Tallberg Bromans resonemang: ”Förskolan ska komplettera hemmet genom att skapa bästa möjliga förutsättningar för att varje barn ska kunna utvecklas rikt och mångsidigt” (Skolverket, 2016 s.13).

Enligt Sandberg och Vuorinen (2007) vill många föräldrar veta vem barnet lekt med, om det har varit några konflikter inom gruppen men också hur barnet känt sig under dagen. Det som kan vara svårt för pedagogerna är att sätta sig in i hur barnet har känt sig, speciellt om barnet inte vill uttrycka sina känslor. I detta fall kan informationen istället bli omvänd och föräldrar själva vill informera pedagogerna om vad deras barn har sagt hemma angående deras upplevelser de har haft i förskolan. En del av den informationen som föräldrar gärna vill dela med sig av kan bli oförmedlad om tiden inte räcker till för föräldrar och pedagogerna att mötas. Det kan till exempel vara att många föräldrar lämnar sina barn samtidigt och då kan pedagogerna ha svårt för att ge tid åt varje förälder. Många föräldrar kan då känna att det är tidsbristen som utgör hinder för mötet och relationerna mellan dem och pedagogerna. Sandberg och Vuorinen (2007) tar upp att fler föräldrar önskar en rapporteringstavla. En rapporteringstavla innebär att pedagogerna fyller i på en tavla hur mycket barnet har ätit, sovit samt om barnet har varit på toaletten under dagen. Detta menar föräldrar att skulle bidra till en större uppfattning om barnets vardag på förskolan.

Enligt Sandberg och Vuorinen (2007) är det viktigt att tydliggöra de olika rollerna föräldrar och pedagoger har. Föräldrar har till exempel det generella ansvaret för sina barns välbefinnande, utveckling samt ett känslomässigt band till barnen. Det är också betydelsefullt

att påpeka att föräldrar och pedagoger agerar under skilda förhållanden samt att de har olika förutsättningar. Föräldrar saknar ett av de mest betydelsefulla verktygen som pedagogerna i förskolan kan använda sig av, närmare bestämt en barngrupp. I barngruppen lär, inspireras och påverkas barn av varandra.

3.4. Inflytande och ansvar

Sandberg och Vuorinen (2007) beskriver ett sätt för att öka föräldrars inflytande i förskolan, förskolepersonalen bjuder in föräldrarna till ett diskussionsmöte eller skickar ut enkäter där föräldrarna får besvara vad de tycker om förskolan. Sandberg och Vuorinen (2007) ställer sig sedan frågande till om detta leder till inflytande och beskriver att det beror på vad förskolepersonalen gör med informationen de får från föräldrarna, även om det inte leder till mer inflytande så leder det möjligtvis till ökat engagemang från föräldrarna genom satsningen. Även Flising, Fredriksson och Lund (1996) beskriver att enkäter skickats ut till föräldrar som ett sätt att få ökat inflytande. De håller med Sandberg och Vuorinen (2007) att det möjligtvis leder till ett större engagemang men att det inte självklart leder till ett större inflytande.

Sandberg och Vuorinen (2007) definierar inflytande som en informell makt som kan uppstå när förskolepersonalen och föräldrar har en bra relation. Författarna menar att förskolepedagoger som arbetar i en mindre kommun är mer positiva till att föräldrarna ska ha inflytande i förskoleverksamheten, än de som arbetar i större kommuner. Sandberg och Vuorinen (2007) påstår att en av orsakerna till detta kan vara att man i en liten by lättare träffar på varandra i olika sorters sammanhang vilket då leder till att förskolepersonalen och föräldrar har en mer etablerad relation.

Den som inte får information kan inte ta ansvar och den som får tillräcklig information kan inte undgå att ta ansvar. Påståendet kan låta hårdraget, men nog ligger det mycket sanning i det. Information genom olika väl fungerande kanaler är a och o för att det skall gå att utveckla inflytande och ansvar. (Axén & Näslund, 1994 s.48)

Vår kommunikation sker inte endast från mun till öra. Denna sker även till stor del med kropp, rörelser, lukter och utseende. Kroppen kan meddela någonting medan din mun säger något annat. Alla "kommunikatörer" måste ha detta i åtanke och studera vidare om detta. Detta är öppna och dolda budskap. När en ärlig kommunikation talas vill alla sinnen samma sak (Axén & Näslund, 1994).

3.5. Det är ändå jag som är pedagogen

Tallberg Broman (1998) diskuterar problematiken som finns i barnomsorgens vardag och hur samarbetet mellan hem och förskola ska gå till. Idag är gränserna mellan samhälls- och familjeansvar otydliga vilket även påverkar förskolan. I forskningen inom området har det framkommit att förskollärarna ser kommunikationen med föräldrar som viktig men ser den även som problematisk. Tallberg Broman (1998) påstår att problemen har legat i att de inte vet vem som ska ta ansvar för vad, vilka krav kan förskolläraren ställa på föräldrar, vilka krav kan föräldrar ställa på pedagogerna samt vad kan förväntas av varandra. Detta kan leda till att varken föräldrar eller förskolepersonal tar ansvar över kommunikationen och det är då barnen kommer emellan och kan bli lidande av bristande vuxenkontroll, styrning och omhändertagande.

I Läroplanen för förskolan (2016) framgår vikten av ett nära samarbete med föräldrar. Tallberg Broman (1998) menar att det är personalens ansvar att se till att det finns en god kontakt med föräldrar. Det är även pedagogernas ansvar att se till att det inte ska vara några hinder eller svårigheter i det kontinuerliga samarbetet. Även Flising, Fredriksson och Lund (1996) framhåller vikten av pedagogernas skyldighet till att hålla kontakt med föräldrarna. I samverkan mellan förskolan och hemmet möts man i olika roller, pedagogerna har sin yrkesroll och föräldrarna har en privatroll. Den privata rollen innebär att föräldrar är emotionellt engagerade där önskemål och förväntningar kan påverka relationen. Flising Fredriksson och Lund (1996) poängterar att i arbetet med människor upplevs olika slags "personkemi", det kan vara att kemin stämmer eller inte stämmer. I arbetet med människor är det lättare att prata och komma överens med vissa än andra. Gemensamma intressen mellan föräldrar och förskolepersonal är ofta en bidragande faktor till att lättare tala om andra saker i förskolan, som till exempel att Olle har problem med finmotoriken (Flising, Fredriksson & Lund, 1996).

I Socialstyrelsens *Pedagogiska program för förskolan* (1987) framhålls det att föräldrar ska få ta del av information och få vara med och påverka verksamheten. Föräldrar ska vara med som ett stöd i planeringen då de besitter kunskaper om det enskilda barnet och närmiljön. Pedagogerna har ansvar för att informera föräldrar om vikten av att de deltar och engagerar sig.

Barnomsorg och skolkommittén (BOSK) sammanfattar att:

Vikten av att förskola och föräldrar samarbetar och att föräldrarna har insyn och inflytande i förskolans verksamhet måste beaktas i högre rad. Idag råder en osäkerhet från både personalen och föräldrar om hur och under vilka villkor föräldrasamverkan och föräldrainflytande på ett djupare plan kan utvecklas. Föräldrar har olika vardagsvillkor och olika möjligheter att delta i förskolans verksamhet. Insyn och inflytande är dock en demokratifråga som personalen har skyldighet att i största

möjligaste mån främja. De försöksverksamheter som påbörjats med lokala styrelser bör även omfatta integrerade enhet, som innehåller både förskola, förskoleklass och skola (SOU 1997:157, s.62-63).

Tallberg Broman (1998) framhåller att föräldrar med barn på förskolan framförallt vill kunna påverka deras barns situation. Det kan vara extra stöd, gruppstorlek, val av förskola, regler och miljö medan frågor om aktiviteter och arbetssätt inte fångar föräldrarnas intresse. Författaren fortsätter berätta att föräldrarnas förhållande till förskolan är kopplat till deras tidigare erfarenheter, deras attityd till förskolan och förskollärares inställning till att vilja ha ett gott samarbete tillsammans med föräldrar. Även Flising, Fredriksson och Lund (1996) påpekar att föräldrars olika förväntningar på förskolan kan handla om deras tidigare erfarenheter och kunskaper. Författarna tar även upp att det kan bero på föräldrarnas olika syn på barns fostran och utveckling.

4. Teoretisk utgångspunkt

Studien har utgått ifrån ett relationellt perspektiv, vilket valdes på grund av att vi ville undersöka hur föräldrar upplever sitt inflytande i förskolan. För att kunna se detta behövdes det också undersökas hur relationen mellan föräldrar och pedagoger ser ut. I det teoretiska perspektivet kommer tre centrala begrepp lyftas fram. *Interpersonella relationer* som beskriver kontakter och relationer som skapas mellan människor, för studiens syfte är detta relevant då relationen mellan föräldrar och förskolepersonal ska belysas. *Det punktuella perspektivet* innebär att i mötet med en annan individ gör en slags bestämning av individens egenskaper, som att ha en förutfattad mening om en person. I det *relationella perspektivet* tittar man på själva mötet och mellanrummet mellan individerna. Här döms inte individen utan personen ses utifrån samtalet där båda får sina röster hörda. De sistnämnda begreppen är centrala på grund av att relationer växer fram på olika sätt, vilket i studien kommer att analyseras.

4.1. Relationell pedagogik

Aspelin (2018) beskriver att mellanmänniskliga förbindelser innefattar minst två individer som påverkar varandra, i mötet mellan olika människor kommer man bli påverkad eller påverka tillbaka även om du vill det eller inte. Detta kan relateras till begreppet relationskompetens som kan kopplas till relationer. Den viktigaste punkten i relationskompetens är sambandet mellan människor, där det innefattar minst två personer som påverkas av varandra. Relationer kan ha både positiva och negativa samband, vilket betyder att själva begreppet relation är neutralt medan begreppet relationskompetens är normativt. Relationsarbete har som intention att påverka människor åt ett visst håll.

I alla relationer finns det en viss spänning vilket kan leda till antingen hårda och kalla eller mjuka och varma relationer, detta på grund av att alla människor är olika. Existentiellt sett finns det ett rum mellan individer i relationer, rummet kan vara positivt eller negativt. En del relationer kan upplevas som starka och berikande medan andra kan upplevas som hämmande och tvingande (Aspelin, 2018). Johannesen och Sandvik (2013) talar om Sterns intersubjektivitetsbegrepp som de kopplar till ett annat "rum", tvivlens mellanrum. Tvivlens mellanrum handlar om att dela varandras känslor och intentioner och att inte stöta bort och ersätta den andres känslor och intentioner med sina egna.

Aspelin (2018) beskriver att relationen man har till sina föräldrar eller till sina syskon är mer betydelsefull än relationer till andra parter, som till exempel förskolepersonalen. En god relation

kännetecknas till stor del av närhet och att parterna känner sig sammansmälta till varandra. Men det spelar ingen roll vilka relationer och situationer det pratas om det kommer alltid finnas olikheter mellan oss.

4.2. Interpersonella relationer

Interpersonella relationer beskriver de kontakter och relationer som skapas mellan människor. Dessa relationer kan skapas på grund av olika anledningar som till exempel, samma åsikter eller behov av vänskap och kärlek (Socialvetenskap, 2011). Juul och Jensen (2009) betonar pedagogerna och föräldrars relationer. De lyfter fram att ute i verksamheten är föräldrar i behov av en sorts vänskap till pedagogerna för att få ett så bra samarbete som möjligt med verksamheten. Författarna talar även om *makt* i samtal mellan pedagogerna och föräldrar där de menar att den professionella expertis som pedagogerna besitter väger tungt, detta speciellt till socialt svaga familjer. Juul och Jensen (2009) förklarar pedagogernas roll i samspelet med föräldrar som en *värddroll* där de primärt är ansvariga för tonen, stämningen och atmosfären i samtalet. Men de trycker även på att föräldrar till viss del kan ingripa när de anser att samspelet inte fungerar. Tyvärr, är sanningen att föräldrar sällan känner att de kan eller att det kommer att göra någon nytta när de försöker. När samspelet har gått över till en konflikt blir det ofta så pedagogerna använder sin professionella makt för att få igenom synpunkter.

4.3. Det punktuella och det relationella perspektivet

Det punktuella perspektivet innebär att i mötet med en annan individ gör en slags bestämning av individens egenskaper, som att ha en förutfattad mening om en person (Von Wright, 2000). Utifrån det punktuella perspektivet ses barnet som ett enskilt subjekt. Det individuella barnet bedöms som endast *barnet*. Med detta menas att barnet bedöms utifrån en skala, vad barnet borde kunna och hur långt hen har kommit. Alla barn kommer olika långt i sin utveckling, och utifrån detta läggs ett genomsnitt på skalan. Genomsnittet är tillräckligt, då endast ett fåtal uppnår högsta grad på skalan (Skolverket, 2008).

Von Wright (2000) lyfter fram att det relationella perspektivet är när man tittar på själva mötet och mellanrummet mellan individerna. Här döms inte individen, utan personen ses utifrån samtalet där båda får sina röster hörda. På så sätt kommer individens *jag* fram i relationen. Skillnaden mellan punktuellt perspektiv och det relationella perspektivet är att det relationella

inte är uppbyggt på två individer och deras egenskaper, utan handlar om vad som händer i relationen (Von Wright, 2000).

5. Val av vetenskaplig metod

I metodkapitlet redogörs det för metodval, hur undersökningen genomförts och hur bearbetning av data gjorts. Även forskningsetiska principer och metoddiskussion beskrivs.

5.1. Metodval

Denna forskningsstudie har utgått ifrån en kvalitativ undersökning. Kvalitativ forskning innebär analys av lågt strukturerad data. En kvalitativ undersökning är sådant som går att beskrivas med ord (Eliasson, 2013). Eliasson (2013) beskriver att använda sig av kvalitativa undersökningar är bäst när det gäller att komma åt sammanhang som kräver förståelse och som inte går att se på en gång utan blir tydligare ju mer man går in i det. Det som ses som fördelar med att använda kvalitativ data är dels att de är flexibla, de går att anpassa efter situationen och hur arbetet utvecklar sig samt att det går att samla in empiri så länge det behövs (Eliasson, 2013). Utmaningen med att använda kvalitativ data är att skapa mening ur en större mängd empiri. Här gäller det att kunna urskilja det viktiga och det triviala och att identifiera betydelsefulla mönster (Fejes & Thornberg, 2015).

Arbetet har utgått ifrån en individuell semistrukturerad intervju (se Bilaga 1) där det använts två huvudfrågor. Till hjälp har det funnits med två underfrågor till respektive fråga, detta för att vara säkra på att få svar på det som söks. Om det behövts har det även ställt följdfrågor till respondenterna för att uppmuntra till att utveckla svaren (Alvehus, 2013). Semistrukturerad intervju kan betyda att intervjun är i hög grad strukturerad det vill säga att det handlar om samma område, medan frågorna är mindre strukturerade vilket innebär att frågorna är öppna och det finns inte några svarsalternativ (Trost, 2010). Denna metod valdes för att få en djupare information kopplat till syftet om hur föräldrar upplever sitt inflytande och påverkan i förskolan samt på vilket sätt relationen till förskolepersonalen påverkar inflytandet.

5.2. Genomförande

Arbetet inleddes med att skriva en intervjuguide. Denna testades sedan på en närstående person för att få reda på om frågorna var relevanta och förståeliga. När *testintervjun* gjorts startades sökningen efter vårt urval som var föräldrar med barn i förskolan. Respondenterna som deltog i intervjuerna var kvinnor i åldern 25-35 år. Sammanlagt gjordes fem intervjuer, tre stycken har varit bestämda möten och två stycken har varit spontana möten. De bestämda mötena planerades i förväg genom att det skickades meddelande där frågan om deltagande startade

konversationen. När svar om deltagande kommit in fortsatte konversationen med frågor om var intervjun skulle vara och när den skulle genomföras. Intervjuerna bestämdes att genomföras i september 2018 på Högskolan Kristianstad i biblioteket. De spontana mötena ägde också rum på Högskolan Kristianstad men här tillfrågades studenter på plats att delta i en intervju. Innan intervjuerna startade informerades om studiens syfte. Det lämnades även ut ett missivbrev (se bilaga2) till de föräldrar som deltog i intervjuerna. Föräldrarna fick läsa igenom och godkänna missivbrevet innan intervjuerna kunde börja. Under intervjuerna spelades samtalet in. Alvehus (2013) lyfter fram att det kan kännas som en trygghet för den intervjuade att bli inspelad då respondenterna vet att det som sägs kommer att förstås på det sätt det sagts på. Det blir även lättare för den som intervjuar att kunna gå tillbaka och lyssna för att veta att man fått med allt (Alvehus, 2013). Det som kan bli en utmaning är att få den intervjuade att öppna upp sig och berätta exakt vad de tänker då inspelning kan kännas som ett obehag (ibid.). Alla intervjuerna har tagit mellan fem till tio minuter att utföra och båda författarna har varit närvarande vid samtliga.

5.3. Databearbetning

När intervjuerna var genomförda påbörjades transkribering, här förvandlades tal till text vilket är det första steget i databearbetningen (Alvehus, 2013). Tillsammans har båda lyssnat på intervjuerna och hjälpts åt att transkribera detta för att inte missa något viktigt ord eller missförstå någonting. Vårt empiriska material har uppgått till nio A4-sidor. I transkriberingen valde vi att sortera bort konstpauser och ord som till exempel eee och hmm, detta gjordes för att få ett tydligare skriftspråk (Alvehus, 2013). När transkriberingen av all data var gjord sammanställdes detta på en whiteboardtavla. I analysprocessen användes två grundläggande arbetssätt, sortera och reducera. Sorteringen startades genom läsning av transkriberingen för att sedan sortera in det i olika teman. I databearbetningen användes fyra olika kategorier, *föräldrars inflytande, relationen mellan föräldrar och förskolepersonalen, pedagogers kompetens och föräldrars möjlighet till påverkan*, detta för att få ett mer strukturerat arbete. Sedan kom reduceringen och här valdes att komprimera empirin genom att vissa händelser endast kommer att presenteras övergripande, medan viss empiri kommer att beskrivas mer detaljerat då den är mer relevant för studien (Alvehus, 2013).

5.4. Forskningsetiska principer

Vår forskningsstudie har utgått ifrån etiska riktlinjer genom att ta hänsyn till Vetenskapsrådets etiska principer enligt informations-, samtyckes- konfidentialitets- och nyttjandekravet, samt kommunens policy för att garantera vårdnadshavare och barns integritet (Vetenskapsrådet, 2011). Detta gjordes genom att lämna ut ett missivbrev där respondenterna fick ta del av syftet med studien och tillvägagångssättet samt att respondenterna kunde avbryta sin medverkan när som helst. I missivbrevet stod det även att deltagaren helt frivilligt kunde bestämma om de ville ta del av undersökningen eller inte. Det framkom också att vi som forskare hade skyldighet att skydda deltagarnas identitet och att känslig information inte når obehöriga. Det beskrevs att examensarbetet skulle publiceras, men att allt ljudinspelat material skulle behandlas konfidentiellt och enbart användas som en del av studiens empiri (Vetenskapsrådet, 2011).

5.5. Metoddiskussion

Under förberedelserna inför studien var tanken till en början att intervjua förskollärare genom en kvalitativ intervjuundersökning. Sedan var tanken att utifrån intervjuerna göra en enkät som skulle skickas ut till föräldrar på förskolan. Här skulle sedan svaren jämföras för att se om föräldrars inflytande uppfattades likartat. När arbetet sedan diskuterades med handledaren valdes att endast utgå ifrån föräldrars perspektiv på inflytande på grund av tidsbristen och slutligen föll valet på individuella semistrukturerade intervjuer. Semistrukturerade intervjuer valdes för att intervjun skulle upplevas mer som ett samtal och att det skulle vara en mer trygg situation för den intervjuade. Genom att använda semistrukturerad intervju garanteras en relativt hög svarsfrekvens, då man vanligtvis har en avtalad tid och plats för möte (Denscombe, 2018).

Eliasson (2013) tar upp två viktiga begrepp för att inte få kritik för bristande trovärdighet, reliabilitet och validitet. Med reliabilitet avses att titta på om undersökningen är pålitlig, och om forskningen skulle uppnå samma svar vid en ny undersökning. Validitet innebär att undersöka det som är relevant för syfte och frågeställningar. Vid semistrukturerade intervjuer ansikte mot ansikte innebär direktkontakten under intervjun att data kan kontrolleras beträffande riktighet och relevans under tiden som de samlas in, vilket leder till en hög trovärdighet (Denscombe, 2018). Trovärdigheten i en semistrukturerad intervju kan bli bristfällig då data baseras på vad människor säger snarare än vad de gör (Denscombe, 2018).

”Vad människor säger att de gör, vad de säger att de föredrar och vad de säger att de tänker, kan inte med automatik förmodas återspegla sanningen” (Denscombe, 2018 s.293).

6. Resultat

I detta avsnitt presenteras det empiriska underlaget utifrån intervjuerna. Resultatet kommer att presenteras i fyra kategorier, *Föräldrars inflytande*, *Relationen mellan föräldrar och förskolepersonal*, *Pedagogers kompetens* och *Föräldrars möjlighet att påverka*. Informanterna benämns som förälder- 1, 2, 3, 4 och 5. Avslutningsvis presenteras en sammanfattning av resultatet.

6.1. Föräldrars inflytande

Under denna kategori presenteras hur föräldrar upplever sitt inflytande på sitt barns förskola. I intervjuerna svarade ett fåtal föräldrar att de inte har mycket inflytande på förskolan. En av föräldrarna ansåg dock att de kunde få sin röst hörd. Föräldern beskrev det som att hon kunde framföra sina åsikter och önskningsar men att hon inte var säker på att det skulle komma till verklighet. En av föräldrarna tog upp att hon skulle vilja ha mer inflytande kring miljön och sovrutiner.

Jag upplever att jag inte har jättemycket inflytande på mitt barns förskola faktiskt, men jag hade kunnat tänka mig att ha lite mer. I form av ja till exempel sovrutiner. –
Förälder 1

Några föräldrar tog upp att de har inflytande till viss del. Föräldrarna berättade att de till viss del får inflytande om det “mindre sakerna” som de menar är till exempel mellanmål och plattform, men de “större sakerna” som till exempel barngrupp och strukturen i verksamheten känner de inte att de kan ha inflytande över. Här nedan berättar Förälder 2 hur hon ser på de små och stora sakerna:

Sådana grejer som jag egentligen tycker är viktiga till exempel barngruppens storlek, hur de organiserar de inre arbetet såsom att vissa avdelningar slås ihop vissa delar av dagen, det har jag ju noll inflytande om. Medan andra grejer som kanske inte alls är lika viktiga och avgörande kan man få väldigt stort utrymme i till exempel om man vill ha den här plattformen eller den andra plattformen liksom i kommunikation. –
Förälder 2

Den sista föräldern berättade att hon var nöjd med sitt inflytande i verksamheten. Det framkom att föräldern får säga vad hon tyckte och tänkte utifrån sitt barns intresse. Föräldern beskrev även att hon var nöjd med hur pedagogerna arbetade utifrån barnen genom att lyckas bra med ett intressant och varierat arbetssätt.

Det alla föräldrarna hade gemensamt var att de erbjöds ett föräldramöte på förskolan. Här fick föräldrarna information om verksamheten, vilket vissa av föräldrarna ansåg som ett sätt att få inflytande medan några föräldrar endast såg det som ett informationsmöte.

Sen är det föräldramöte en gång om året, där det inte är så mycket dialog utan mer information. – Förälder 5

Vi har alltid föräldramöte och så här, då sitter man i grupper och diskuterar olika grejer, så vi har alltid kunnat få vår röst hörd. Så det är väl en form av inflytande att man får sin röst hörd. Men sen om det blir så eller inte är ju en annan sak. – Förälder 3

6.2. Relationen mellan föräldrar och förskolepersonal

Under denna rubrik kommer det att presenteras hur föräldrarna upplevde sin relation till förskolepersonalen. En av föräldrarna berättade att de hade en väldigt bra relation med personalen. Hon beskrev att det eventuellt kunde bero på att hennes barn gick på en liten förskola. Föräldern tog upp att de hade en väldigt öppen dialog och om det hade hänt något med deras barn fick de alltid den informationen vid hämtning. Nedan berättar Förälder 5 och Förälder 2 hur de ser på sin relation med förskolepersonalen.

Relationen är jättebra. Men det är mycket jag som förälder som får fråga hur det varit och så, det är inte mycket att de själva tar initiativ. – Förälder 5

Jag tycker att jag har en väldigt god relation till personalen och att de ofta berättar saker som de gjort de är väldigt måna om att visa att de har en personlig relation till mitt barn och där känner jag mig helt trygg. – Förälder 2

En enstaka förälder ansåg också att hon hade en god relation, men endast till en av pedagogerna. Hon kände att kommunikationen mellan henne och den ena pedagogen blev lidande då hon hela tiden behövde fråga för att få reda på saker om sitt egna barn. Föräldern ville att pedagogen automatiskt skulle berätta om hur barnet hade haft det under dagen.

Istället för att hon automatiskt säger de saker man vill veta, ätit, sovit bajsat. Alltså tre frågor som en förälder gärna vill veta, i alla fall jag. Och då känner jag att, ska man behöva fråga det hela tiden istället för att hon vet vad det är man vill ha. Så det kan jag tycka är lite frustrerande, det är en pedagog som är bra och det är en som jag hela tiden behöver fråga för att få reda på saker. – Förälder 4

Den sista föräldern beskrev sin relation med personalen som tafatt. Hon ansåg som föregående förälder att det är de som föräldrar som behövde ställa frågor för att få information. Det föräldern beskrev har lett till en tafatt relationen är hur inskolningen fungerade, redan här fick föräldern ställa frågor och ansåg att personalen var ointresserad av henne som förälder och hennes barn. Föräldern berättade att de skulle velat att förskolepersonalen var mer intresserad av hur de hanterade deras barn hemma i olika situationer.

6.3. Pedagogers kompetens

Här beskrivs föräldrarnas svar utifrån vår fråga om hur mycket inflytande föräldrar ska ha i verksamheten. Alla berättade att föräldrar ska ha mer inflytande men förstår att det finns riktlinjer och begränsningar för personalen att följa. Flera av föräldrarna berättade även att de litade på pedagogerna då de besitter både erfarenhet och kompetens inom området.

Jag litar fullt ut på dem, att de tar hand om och har kompetens till det som krävs och händer under dagen. Men sen kan man ju alltid önska saker. – Förälder 3

En av föräldrarna sa i intervjun att hon ansåg att föräldrar ska ha en hel del inflytande i förskolan. Men hon förstod också att pedagogerna är utbildade och kan sin sak i förskoleverksamheten. Hon anser i alla fall att förskolepersonalen ska ta hänsyn till alla barn och deras behov. Ett fåtal föräldrar beskrev att pedagogerna på förskolan har riktlinjer att jobba efter, och att det är de själva som föräldrar som har valt att sätta barnen på förskolan och anser då att de får anpassa sig till viss del. Föräldrarna berättade också att det är viktigt som förälder att få vara med och tycka till, som till exempel om det är något fel så att samarbetet mellan hemmet och förskolan fungerar.

6.4. Föräldrars möjlighet att påverka

Under den sista kategorin presenteras vad föräldrarna *kan*, *vill* och *inte kan* påverka i verksamheten. Majoriteten av föräldrarna berättade att de kunde påverka maten, till exempel sockerhanteringen i förskolan. En av föräldrarna berättade även att hon kunde påverka utemiljön genom att få önska vad som saknades ute på gården. Minoriteten av föräldrarna berättade att de bara kunde påverka vad som hände just deras barn, det kunde vara deltagandet i någon aktivitet eller önskemål om hur barnet skulle ha det på sina dagar i förskolan.

En av föräldrarna berättade att hon inte kunde påverka gruppstorleken och om det skulle finnas utbildad personal men detta är något föräldern tyckte var viktigt och skulle vilja påverka.

Man skulle ju vilja måla upp dröm situationen att det skulle finnas utbildad personal och färre barn i grupperna och mer möjlighet att få in resurser det handlar ju hela tiden om budgetfrågor och liksom organisationsfrågor. – Förälder 2

En annan förälder skulle vilja påverka barnens sovrutiner.

De tycker att hon ska sova när de andra ska sova och det fungerar ju inte och jag tycker det ska vara acceptabelt att hon får sova när hon behöver för de är ju inte maskiner, de är ju människor. -Förälder 1

Resterande föräldrar beskrev att de inte kunde påverka de planerade aktiviteterna i förskoleverksamheten. Föräldrarna förstår att det finns riktlinjer för förskolepersonalen att följa.

Föräldrarna har även tagit upp fler saker de skulle vilja påverka i verksamheten. Detta var leksaker, noggrannare hygien, vara ute mer, inskolningen samt bättre kommunikation. Här nedan beskriver förälder 3 varför hon skulle vilja påverka inskolningen.

När jag hade inskolning upplevde jag att den inte fungerade så bra för de blev sjukdomar bland personalen så när jag inskolade min son så kände han sig inte så trygg när jag lämnade honom. – Förälder 3

Föräldern tog även upp att hon hade velat ha mer inflytande och kunnat påverka inskolningen som till exempel genom att lyssnat på föräldern och flyttat fram inskolningen.

6.5. Sammanfattning av resultat

Syftet med denna studie var att undersöka hur föräldrar upplever sitt inflytande i förskolan och om relationen till förskolepersonalen påverkar inflytandet. Studiens syfte var även att undersöka föräldrarnas möjlighet till att påverka förskoleverksamheten.

Resultatet visar att majoriteten av föräldrarna hade en god relation till förskolepersonalen. Det alla föräldrar hade gemensamt var att de ansåg att föräldrar skulle ha mer inflytande i förskolan, samtidigt som de beskrev att de förstod att förskolepersonalen har riktlinjer och begränsningar att följa. Utifrån sammanställningen framkom det att ett fåtal föräldrar inte hade mycket inflytande på förskolan, några svarade att de hade inflytande till viss del och en förälder svarade att hon var nöjd med sitt inflytande i förskoleverksamheten. Det som föräldrarna till största del kunde påverka i förskoleverksamheten var maten, och det de ansåg att de minst kunde påverka var de "större sakerna" som gruppstorlek och aktiviteterna.

7. Analys

I detta avsnitt presenteras och analyseras resultatet i förhållande till det teoretiska perspektivet. Detta kommer presenteras i underrubriker: *Föräldrars inflytande*, *Relationen mellan föräldrar och förskolepersonal*, *Pedagogers kompetens* samt *Föräldrars möjlighet att påverka*.

7.1. Föräldrars inflytande

Utifrån resultatet om föräldrars inflytande framkom det att inflytandet ses väldigt olika. En av föräldrarna var nöjd med att endast ha inflytande kring sitt eget barns intresse och hur pedagogerna arbetade. De kvarstående föräldrarna beskrev att de inte hade något inflytande eller endast inflytande till viss del och beskrev då att de ville ha mer. Vi tror att om det finns en god relation mellan förskolepersonalen och föräldrarna ger detta en större möjlighet till inflytande i förskoleverksamheten. I studien ges en antydning om att den förälder som inte har en god relation inte heller har så mycket inflytande i förskoleverksamheten. Johannesen och Sandvik (2013) talar om tvivlens mellanrum vilket handlar om att dela varandras känslor och intentioner och att inte stöta bort och ersätta den andres känslor och intentioner med sina egna. Detta kopplar vi till att om en sämre relation existerar finns det risk att hamna i tvivlens mellanrum, vilket kan leda till att man inte lyssnar och stöter bort varandras känslor och intentioner. Detta kan i sin tur bidra med att varken förskolepersonal eller föräldrar lyssnar på varandra eller tar in varandras önskemål.

Resultatet gav en antydning om att en av föräldrarna kunde få sin röst hörd men att hon inte var säker på att det skulle komma till verklighet. Juul och Jensen (2009) beskriver att sanningen tyvärr är att föräldrar sällan känner att de kan eller att det kommer göra någon nytta när de försöker. Detta tror vi har att göra med att förskolepersonalen besitter större erfarenhet och kunskap om verksamheten, vilket eventuellt kan leda till att personalen inte tar till sig det föräldrarna säger. Juul och Jensen (2009) bekräftar detta då de talar om *makt* i samtal mellan pedagoger och föräldrar där de menar att den professionella expertis som pedagogerna besitter väger tungt. Juul och Jensen (2009) trycker även på att det är förskolepersonalen som har det stora ansvaret i samtalet där de primärt är ansvariga för tonen, stämningen och atmosfären i samtalet, men de trycker även på att föräldrar med viss del kan ingripa när de anser att samspelet inte fungerar. Vi håller med Juul och Jensen att föräldrar ska våga ta ansvar och tala med förskolepersonalen om det är något som inte fungerar, men även att personalen ska vara öppna

och mottagliga för att ge föräldrarna möjlighet till ett gott klimat vilket även kan leda till ett bättre inflytande i förskoleverksamheten.

7.2. Relationen mellan föräldrar och förskolepersonal

I resultatet framkom det att majoriteten upplevde en god relation till förskolepersonalen. En av föräldrarna berättade att hon hade en väldigt god relation till personalen. I intervjun beskrev föräldern att de ofta berättade saker som de gjort att de var väldigt måna om att visa att de hade en personlig relation till barnet och där föräldern kunde känna sig helt trygg. Aspelin (2018) beskriver att när man möter olika människor kommer man bli påverkad eller påverkas av varandra. Utifrån ovanstående anser vi att förskolepersonalen har påverkat föräldern på ett positivt sätt, genom att vara öppna och ha en god kommunikation. Aspelin (2018) tar upp begreppet relationskompetens som kan kopplas till relationer. Den viktigaste punkten i relationskompetens är sambandet mellan människor, vilket ges en antydning om mellan förskolepersonalen och föräldern. Genom en bra relation anser vi att sambandet också stärks.

Aspelin (2018) skriver att alla människor är olika och relationer kan se ut på olika vis. I resultatet beskrev två föräldrar en liknande situation, där den ena var nöjd med relationen till förskolepersonalen medan den andra föräldern inte var nöjd. Situationen var att båda föräldrarna vid hämtning fick fråga personalen om dagliga situationer som berörde deras barn, som till exempel ätit, sovit, bajsat. Den ena föräldern kände inte att detta var ett problem eller påverkade relationen negativt, samtidigt som den andra föräldern kände att personalen ska informera om detta automatiskt, och på detta vis ansåg föräldern att det ledde till en sämre relation till förskolepersonalen. Genom detta har det bildats en uppfattning att föräldrar ser på relationen olika. En del relationer kan upplevas som starka och berikande medan andra kan upplevas som hämmande och tvingande (Aspelin, 2018). Enligt oss kan detta vara en ofrivillig relation till förskolepersonalen, som finns för barnets skull. Andra föräldrar skulle kunna se detta som berikande då trygghet byggs upp genom en god relation.

7.3. Pedagogers kompetens

I studien framkom det att flera föräldrar litade på förskolepersonalen då de besitter erfarenhet och kompetens inom verksamheten. Föräldrarna anser trots allt att föräldrar borde ha mer inflytande i förskolan, samtidigt som de förstår att personalen har riktlinjer och begränsningar att följa. Under vår verksamhetsförlagda utbildning har en uppfattning bildats, att föräldrars inflytande ser olika ut från förskola till förskola. På en förskola har vi sett antydning om att de har problem med att få föräldrarna involverade och förskolepersonalen vill att dem ska ha mer inflytande i verksamheten. På en annan förskola är uppfattningen att föräldrar vill påverka saker som inte är möjligt och här finns det en förståelse för förskolepersonalen att de har begränsningar och riktlinjer att följa. Juul och Jensen (2009) poängterar att ute i verksamheten är föräldrar i behov av en sorts vänskap till pedagogerna för att få ett så bra samarbete som möjligt med förskoleverksamheten. Socialvetenskap (2011) beskriver att interpersonella relationer skapas mellan människor. Socialvetenskap styrker även att relationer kan skapas på grund av olika anledningar som till exempel, samma åsikter eller behov av vänskap. Vi upplever att de föräldrar som är i behov av en vänskap till förskolepersonalen också är de som vill ha inflytande i förskoleverksamheten. De föräldrar som har en mindre god relation till förskolepersonalen kan även vara de föräldrar som lämnar utan att ta initiativ till samtal. Utifrån våra egna erfarenheter upplevs dessa föräldrar inte heller vilja ha så mycket inflytande i verksamheten. Vi menar inte att föräldrarna varje dag behöver ha ett längre samtal med förskolepersonalen, men att kontinuerligt stanna upp och ta tiden till samtal. Genom goda samtal förmodar vi att ett större förtroende och mer tillit till förskolepersonalen skapas. På detta sätt uppstår en känsla av att förskolepersonalen ser att föräldrarna är engagerade och kan lättare bjuda in till inflytande i förskoleverksamheten.

7.4. Föräldrars möjlighet att påverka

I resultatet finns en antydning om att en förälder var missnöjd med sin inskolning då det varit mycket sjukdom bland personalen, vilket ledde till ny personal varje dag. Här skulle föräldern vilja påverka inskolningen genom att flytta fram den, men detta var något som inte skedde. Denna incident ledde till att barnet kände sig otrygg vid lämning. Inskolningen är det första mötet mellan förskolepersonal, barn och föräldrar redan här är det viktigt att skapa en god och trygg relation. Von Wrights (2000) begrepp punktuella perspektivet, innebär att i mötet med en annan individ görs en slags bestämning av individens egenskaper, som att ha en förutfattad mening om en person. Det punktuella perspektivet kan kopplas till första mötet i förskolan, redan vid inskolningen bildas en uppfattning om varandra. Om inskolningen blir som beskrevs ovan kan det finnas risk för att relationen och känslan av otrygghet kommer att genomsyra hela förskoletiden. I denna situation hade det med fördel gynnat alla tre parter att föräldern hade kunnat påverka inskolningen. Detta för att ge barnet en tryggare inskolning samt att föräldern hade fått en helt annan upplevelse. Vi menar att om föräldern känner sig bekväm och får en bra start så avspeglar sig detta på barnet.

Resultatet ger en antydning om att ett mindre antal föräldrar kunde påverka just deras barn, det kunde vara deltagandet i någon aktivitet eller önskemål om hur barnet skulle ha det på sina dagar i förskolan. Att föräldrarna kan påverka sitt egna barns deltagande och önskemål om hur barnet ska ha det på förskolan ser vi som positivt, men anser även att föräldrarna ska kunna påverka verksamheten mer, till exempel genom miljön, aktiviteter för alla samt maten. Med miljön menas att föräldrar ska kunna ge förslag om de tycker att något saknas eller vill ändra något, föräldrarna kan även tipsa förskolepersonalen om aktiviteter som de tycker är intressanta. Kring maten tänker vi att föräldrarna ska kunna diskutera till exempel sockerhanteringen på förskolan, vilket resultatet visade att majoriteten av föräldrarna kunde göra. Von Wright (2000) lyfter fram att det relationella perspektivet innebär att titta på själva mötet och mellanrummet mellan individerna. Här döms inte individen, utan ser personen utifrån samtalet där båda får sina röster hörda. På så sätt kommer individens *jag* fram i relationen.

8. Diskussion

I diskussionen kommer resultatet diskuteras i förhållande till den forskning som tidigare tagits upp. Syftet med denna studie har varit att undersöka hur föräldrar upplever sitt inflytande i förskolan och om relationen till förskolepersonalen påverkar föräldrars möjlighet till inflytandet. Syftet har även varit att undersöka på vilket sätt föräldrar upplever att de kan påverka i förskoleverksamheten, och vad en sådan påverkan består i. I diskussionen utgår vi från våra tre forskningsfrågor: *Hur uppfattar föräldrar möjligheten till inflytande i förskolan? Hur påverkas inflytandet av föräldrars relation till förskolepersonalen? Vad upplever föräldrar att de kan påverka respektive inte påverka i förskoleverksamheten?*

Hur uppfattar föräldrar möjligheten till inflytande i förskolan?

Sandberg och Vuorinen (2007) beskriver förslag på hur föräldrar kan öka sitt inflytande i förskolan, de skriver om diskussionsmöte samt enkäter som förskolepersonalen skickar ut till föräldrarna som de ska besvara. I vår studie berättade föräldrarna att alla erbjuds ett föräldramöte. Några av föräldrarna såg detta som en möjlighet att få inflytande i verksamheten, medan några föräldrar endast såg detta som ett informationsmöte. Vi upplever det positivt att föräldrar ser föräldramöte som ett slags inflytande, även en enkät ses som en fördel för att få föräldrarna mer involverade och aktiva under föräldramötet. Utifrån resultatet finns en antydning om att föräldrarna är osäkra på om deras information till förskolepersonalen blir till verklighet. Sandberg och Vuorinen (2007) och Flising, Fredriksson och Lund (1996) ställer sig också frågande till om det leder till inflytande och beskriver att det beror på vad förskolepersonalen gör med informationen de får från föräldrarna. Men de fortsätter och beskriver att även om det inte leder till mer inflytande så leder det möjligtvis till ökat engagemang från föräldrarna genom satsningen. Axén och Näslund (1994) tar upp vikten om väl fungerande informationskanaler vilket de anser är a och o för att föräldrarna skall kunna utveckla inflytande och ansvar. I dagens samhälle finns det många olika sätt att nå ut till föräldrar, det kan till exempel vara mail, instagram, blogg eller veckobrev. "Den som inte får information kan inte ta ansvar och den som får tillräcklig information kan inte undgå att ta ansvar" (Axén & Näslund 1994 s.48).

I resultatet framkom det tydligt att alla föräldrar tyckte att föräldrar ska ha mer inflytande i verksamheten, samtidigt som de förstod att det finns riktlinjer och begränsningar för förskolepersonalen att följa. Begränsningar som vi anser kan förekomma är att förskolepersonalen inte endast kan utgå från en individ i förskolan, utan måste anpassa sig efter

en barngrupp. Sandberg och Vuorinen (2007) beskriver att föräldrar saknar de mest betydelsefulla verktygen som förskolepersonalen kan använda sig av, just en barngrupp. Det är betydelsefullt att påpeka att föräldrar och pedagoger agerar under skilda förhållanden samt att de har olika förutsättningar (Sandberg & Vuorinen, 2007). I hemmet kan föräldrar utgå ifrån sitt barns intresse och behov i större utsträckning än vad förskolepersonalen kan på förskolan. I förskolan finns det oftast riktlinjer att följa som till exempel att maten och vilan är under bestämda tider. Studiens resultat visar att en förälder vill ha mer inflytande kring barnets sovrutiner. Vi förstår föräldrarnas tankar att vilja ha mer inflytande kring sovrutiner, men förstår förskolans begränsningar att inte kunna utgå från varje enskilt barns sovrutiner.

I Socialstyrelsens *Pedagogiska program för förskolan* (1987) beskrivs det att föräldrar ska få ta del av information och få vara med och ha inflytande i verksamheten. Föräldrar ska vara med som ett stöd i planeringen då de besitter kunskaper om det enskilda barnet och närmiljön. Förskolepersonalen har här ansvar för att berätta för föräldrar vikten av att de deltar och engagerar sig. Resultatet av vår studie visade att några föräldrar fick inflytande till viss del i verksamheten. De berättade att de till viss del fick inflytande om det *mindre sakerna* som de menade var till exempel mellanmål och plattform men de *större sakerna* som till exempel barngrupp och strukturen i verksamheten kände de inte att de kunde ha inflytande över. Utifrån våra tankar ses det positivt att föräldrarna kan vara med och ha inflytande över saker som mellanmålet och plattform, här får föräldrarna sina röster hörda vilket är betydelsefullt i det relationella perspektivet (Von Wright, 2000). Barngrupp och struktur kan vara svårt ha inflytande över då förskolepersonalen inte har huvudansvaret.

Hur påverkas inflytandet av föräldrars relation till förskolepersonalen?

I intervjun beskriver en förälder sin relation till förskolepersonalen som väldigt bra, de hade en öppen dialog och om det hade hänt något med deras barn fick de alltid den informationen vid hämtning. Föräldern tog upp att detta kunde ha och göra med att hennes barn går på en liten förskola. Sandberg och Vuorinen (2007) påstår att om man bor i en liten by har man lättare för att träffa på varandra i olika sorters sammanhang, vilket de anser kan leda till en mer etablerad relation mellan förskolepersonal och föräldrar. Vi kopplar Sandberg och Vuorinens påstående om att bo i en liten by till att gå på en liten förskola, här funderar vi på om relationen blir starkare då det inte går lika många barn på förskolan som på en större förskola med fler avdelningar. På en mindre förskola tror vi att det är möjligt för förskolepersonalen att lära känna

alla föräldrar på avdelningarna, medan på en större förskola med många avdelning kan detta vara svårare. Sandberg och Vuorinen (2007) berättar även att förskolepersonal som arbetar i en mindre kommun är ofta mer tillmötesgående till att föräldrar ska ha inflytande i förskoleverksamheten än de som arbetar i större kommuner.

Sandberg och Vuorinen (2007) beskriver en rapporteringstavla, en rapporteringstavla innebär att pedagogerna fyller i på en tavla hur mycket barnet har ätit, sovit samt om barnet har varit på toaletten under dagen. I vårt resultat framgick det att en förälder ville ha en bättre relation till en pedagog genom förbättrad kommunikation. Föräldern fick hela tiden fråga pedagogen hur det varit med barnet under dagen och om något särskilt hade hänt, detta ville föräldern att pedagogen automatiskt skulle informera om vid hämtning. De tre viktiga punkterna föräldern tryckte på att hon ville veta var om barnet har ätit, sovit och bajsat. En rapporteringstavla hade här varit till fördel, detta genom att föräldern inte varje dag behövt upprepa sina frågor samt att förhindra en irritation att uppstå. Om en irritation förhindras menar vi att relationen och kommunikationen stärks, vilket i sin tur kan leda till ett större inflytande i förskoleverksamheten. En negativ aspekt kan vara att förskolepersonalen och föräldern istället mister den interpersonella relationen som bygger på kontakter och relationer som skapas mellan människor (Socialvetenskap, 2011), detta för att rapporteringstavlan redan tar upp de frågor föräldern ofta vill veta.

I en intervju beskrev en förälder sin relation till förskolepersonalen som tafatt. Det som föräldern menade har lett till en tafatt relation är hur inskolningen fungerade. Redan här fick föräldern ställa frågor och ansåg att personalen var ointresserad av henne som förälder och hennes barn. Sandberg och Vuorinen (2007) skriver att förskolepersonalen kan känna sig osäkra på hur de ska förhålla sig till den nya generationen föräldrar och barn som de möter i förskolan idag. Detta kan kopplas till att personalen kanske framstår som ointresserad för de inte vet hur de ska förhålla sig till föräldrarna. Idag förväntas och vill föräldrar utöva inflytande i och över verksamheten (Sandberg & Vuorinen, 2007), men frågan är om föräldrarna kan göra det ifall relationen inte är god. I vårt resultat har vi fått en antydning att, om relationen mellan förskolepersonalen och föräldrar är mindre bra blir även inflytandet lidande. Flising, Fredriksson och Lund (1996) beskriver att i arbetet med människor upplevs olika slags *personkemi*, det kan vara att kemien stämmer eller inte stämmer. Flising, Fredriksson och Lund (1996) konstaterar att det är pedagogernas skyldighet till att hålla kontakt med föräldrarna.

Vad upplever föräldrar att de kan påverka respektive inte påverka i verksamheten?

Tallberg Broman (1998) tar upp att föräldrar med barn på förskolan framförallt vill kunna påverka sina barns situation. Det kan vara extra stöd, gruppstorlek, val av förskola, regler och miljö medan frågor om aktiviteter och arbetssätt inte fångar föräldrarnas intresse. Under intervjun beskrev en förälder att hon inte kunde påverka gruppstorleken och om det skulle finnas utbildad personal men detta är något föräldern tycker är viktigt och skulle vilja kunna påverka. Vi håller med föräldern om att det kan vara svårt att påverka gruppstorleken i verksamheten, samtidigt som det är viktigt att föräldrarna för fram sina synpunkter. Resultatet visar att några föräldrar inte kunde påverka de planerade aktiviteterna i förskoleverksamheten. Utifrån Tallberg Broman (1998) som beskriver att frågor om aktiviteter inte fångar föräldrars intresse kan vi koppla till vårt resultat där föräldrarna beskrev att de inte kunde påverka de planerade aktiviteterna. I intervju svaren går det inte utläsa om föräldrarnas svar stödjer Tallberg Bromans resonemang då det inte ges en antydning om att föräldrarna vill vara med och påverka de planerade aktiviteterna, eller om de inte är intresserade av det.

I vårt resultat framgår det att enstaka föräldrar endast kunde påverka vad som hände just deras barn. Sandberg och Vuorinen (2007) tar upp att många föräldrar endast vill veta vem deras barn lekt med och om det har varit några konflikter inom gruppen. Detta kan leda till att förskolepersonalen möjligen tar för givet att föräldrarna endast vill ha information om sitt egna barn. Om en förutfattad mening utges om vad föräldern vill påverka kan detta kopplas till det punktuella perspektivet. Det punktuella perspektivet innebär att i mötet med en annan individ gör en slags bestämning av individen (Von Wright, 2000). Detta tror vi kan vara en bidragande orsak till att föräldrarna i vår studie endast kan påverka sina barns situation i förskoleverksamheten.

Resultatet visar att majoriteten av föräldrarna kunde påverka maten, till exempel genom sockerhanteringen på förskolan. Enligt Harju och Tallberg Broman (2013) är det viktigt att föräldrar får vara med och påverka och att det finns någon form av öppenhet mellan förskolan och föräldrar. Varför just majoriteten har möjlighet att påverka maten kan bero på att det är ett så pass aktuellt ämne, speciellt sockerhanteringen. Vår upplevelse är att förskolor förhåller sig och hanterar denna fråga olika och därför tycker vi det är viktigt med föräldrars påverkan, då det handlar om vad deras barn stoppar i sig.

8.1. Avslutande diskussion

Studiens resultat har gett oss en djupare kunskap om föräldrars upplevelse av vad de kan påverka, ha inflytande om samt deras relation till förskolepersonalen, vilket kommer att följa med oss ut i vårt kommande arbetsliv. Något som intresserat oss under arbetets gång är hur förskolepersonalen ser på föräldrars inflytande och om relationen har betydelse. I den blivande yrkesrollen önskas en tydligare bild om vad föräldrar verkligen kan påverka utifrån förskolans perspektiv. I läroplanen för förskolan (2016) står det inte hur föräldrars inflytande i förskolan ska gå till eller vad föräldrar kan påverka, men det finns riktlinjer i läroplanen som säger att:

Föräldrarna ska ha möjlighet att inom ramen för de nationella målen vara med och påverka verksamheten i förskolan. Att förskolan är tydlig i fråga om mål och innehåll är därför en förutsättning för barnens och föräldrarnas möjligheter till inflytande (Skolverket 2016, s. 13).

Vi skulle vilja att det stod mer konkret i Läroplanen för förskolan vad föräldrarna kan vara med och ha inflytande om i förskoleverksamheten. I den blivande yrkesrollen finns en uppfattning om vad föräldrar vill och kan påverka i verksamheten men vi vet inte utifrån förskoleperspektivet vad som egentligen går att genomföra. Detta kan bero på det Tallberg Broman (1998) beskriver som ett problem, att de inte vet vem som ska ta ansvar för vad, vilka krav kan förskolläraren ställa på föräldrar, vilka krav kan föräldrar ställa på pedagogerna samt vad kan förväntas av varandra.

8.2. Förslag till fortsatt forskning

Då vi anser att föräldrars inflytande i förskoleverksamheten är viktigt hade även en undersökning om förskollärares syn på inflytande varit väsentlig, utifrån detta skulle en jämförelse mellan föräldrar och förskolepersonal genomföras. Förslag till fortsatt forskning skulle också vara att ta del av en fokusgrupp som består av förskolepersonal, detta för att utforma en intervjuguide som är intressant och relevant för förskolepersonalen att arbeta vidare med. I Läroplanen för förskolan (2016) beskrivs det att föräldrar ska vara med och ha inflytande i verksamheten men vi har saknat ny forskning kring ämnet. Under vår arbetsprocess har det upptäckts att det till stor del är äldre forskning som finns att hitta, vilket inte anses lika relevant i dagens samhälle. Vi anser att föräldrarnas inflytande är en viktig aspekt i förskoleverksamheten och därför känns det väsentligt att fortsätta forska om just föräldrars inflytande.

9. Referenser

- Alvehus, Johan (2013). *Skriva uppsats med kvalitativ metod: En handbok*. Stockholm: Liber
- Aspelin, Jonas (2018). *Lärares relationskompetens. Vad är det? Hur kan den utvecklas?* Stockholm: Liber
- Axén, Christer & Näslund, Lena (1994). *Inflytande och ansvar i skolan. Barnkonventionens artikel 12 i praktisk tillämpning*. Rädda barnen.
- Denscombe, Martyn (2018). *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur AB
- Eliasson, Annika (2013). *Kvantitativ metod från början*. Lund: Studentlitteratur AB
- Fejes, Andreas & Thornberg, Robert (2015). *Handbok i kvalitativ analys*. Stockholm: Liber
- Flising, Lisbeth, Fredriksson, Gunilla & Lund, Kjell (1996). *Föräldrakontakten. En bok om att skapa, behålla och utveckla ett gott samarbete*. Stockholm: Informationsförlaget
- Harju, Anne & Tallberg Broman, Ingegerd (2013). *Föräldrar, förskola och skola: Om mångfald, makt och möjligheter*. Lund: Studentlitteratur AB
- Johannesen, Nina & Sandvik, Ninni (2013). *Små barns delaktighet och inflytande - några perspektiv*. Stockholm: Liber
- Juul, Jesper & Jensen, Helle (2009). *Relationskompetens i pedagogernas värld*. Stockholm: Liber
- Sandberg, Anette & Vuorinen, Tuula (2007). *Hem och förskola: Samverkan i förändring*. Stockholm: Liber
- SFS (2010:800) *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet [2018-09-12]
- Skolverket (2008). *Att arbeta med särskilt stöd några perspektiv*. Stockholm: Skolverket <https://lektorio.files.wordpress.com/2008/08/pdf923.pdf> [2018-10-02]
- Skolverket (2016). *Läroplanen för förskolan Lpfö 98: Reviderad 2016*. Stockholm: Skolverket
- Socialstyrelsen (1987). *Pedagogiskt program för förskolan. Allmänna råd*. Socialstyrelsen: 1987:3.
- Socialvetenskap (2011) *Interpersonella relationer*. <http://socialvetenskap.blogspot.com/2011/05/interpersonella-relationer.html> [2018-09-13]

SOU 1997:157. Att erövra omvärlden: förslag till läroplanen för förskolan: slutbetänkande av Barnomsorg av Barnomsorg och skolakommittén (BOSK) Stockholm.

Tallberg Broman, Ingegerd (1998). *"Det är ändå jag som är pedagogen"* Förskollärares och grundskollärares föreställningar om barnen, föräldrarna och läraruppdraget i en ny tid. Malmö: Lärarhögskolan

Tallberg Broman, Ingegerd (2009). *"No parent left behind": Föräldradeltagande för inkludering och effektivitet.* Malmö: Lärarhögskolan

http://muep.mau.se/bitstream/handle/2043/11368/Educare_2009_2_3_TallbergBroman_I.pdf?sequence=1&isAllowed=y [2018-05-24]

Trost, Jan (2010), *Kvalitativa intervjuer.* Lund: Studentlitteratur AB

Vetenskapsrådet (2011), *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning.*

<http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf> [2018-09-13]

Von Wright, Moira (2000) *Vad eller vem? En pedagogisk rekonstruktion av G.H. Meads teori om människors intersubjektivitet.* Göteborg: Daidalos AB

Bilaga 1

Semistrukturerade individuella intervjuer

Hur upplever du ditt inflytande på ditt barns förskola?

1. Kan du beskriva relationen mellan dig som förälder och personalen?
2. Hur mycket inflytande anser du att föräldrarna ska ha i verksamheten?

Vad kan du påverka respektive inte påverka i verksamheten?

1. Vad vill du kunna påverka i verksamheten?
2. Vill du kunna påverka verksamheten mer och i så fall på vilket sätt?

Bilaga 2

Missivbrev till föräldrar

Hej!

Vi heter Frida Andersson och Sarah Martinsson och är förskollärostudenterna på Högskolan Kristianstad. Vi har nu påbörjat vårt examensarbete och ämnar närmare undersöka vårdnadshavarens inflytande i förskolan där syftet med studien är att få en djupare förståelse för vad vårdnadshavare kan påverka och ha inflytande om i verksamheten. Vi vill komma i kontakt med dig som har barn i förskola och därmed har erfarenhet av och insyn i verksamheten som den ser ut just nu. Genom att utföra ljudinspelade individuella intervjuer önskar vi ta del av hur du uppfattar möjligheten till inflytande på ditt/dina barn/barns förskola. Vi kommer att utgå från etiska riktlinjer och ta hänsyn till Vetenskapsrådets etiska principer enligt konfidentialitets- och nyttjandekravet, samt kommunens policy för att garantera vårdnadshavare och barns integritet. Kraven innebär att du som deltar i studien har rätt att få information om studien och studiens tillvägagångssätt och kan avbryta din medverkan i studien när helst du vill. Vi som forskare har även skyldighet att skydda deltagarnas identitet och att känslig information inte når obehöriga. Vårt examensarbete kommer att publiceras, men allt ljudinspelat material kommer att behandlas konfidentiellt och enbart användas som en del av studiens empiri.

Om du har ytterligare frågor eller funderingar går det bra att kontakta oss eller vår uppsatshandledare Lisa Finné Persson.

Jag godkänner härmed ovanstående:

Ort och datum: _____

Underskrift: _____

Vid frågor är ni välkomna att höra av er till:

Frida Andersson: fridajosefineandersson@gmail.com

Sarah Martinsson: sarah.martinsson0112@stud.hkr.se

Handledare: Lisa Finné Persson: lisa.finne_persson@hkr.se